

Elektronski časopis za evropske integracije - broj 1, April 2005

Tema broja: Proširenje Evropske Unije - godinu dana kasnije

Predstavljamo: Centar za građansko obrazovanje i Evropski informativni centar

Izdvajamo: Studija izvodljivosti za SiCG / Proces ratifikacije Evropskog Ustava

Preporučujemo: Programi usavršavanja

Aktivnosti: Škola evropskih integracija, seminar za službenike MEOIEI

PREDSTAVLJAMO

Centar za građansko obrazovanje

Centar za građansko obrazovanje je mlada nevladina organizacija, vanstranačko i neprofitno udruženje građana.

Vizija Centra za građansko obrazovanje je Crna Gora kao demokratsko društvo odgovornih građana.

Misija Centra za građansko obrazovanje je obrazovanje za demokratiju, ljudska prava i evropske integracije u cilju jačanja civilnog društva zasnovanog na multietničkim i multikulturalnim vrijednostima, sa visokim stepenom učešća građana u procesima donošenja odluka.

Ciljevi Centra za građansko obrazovanje su:

- unaprijedjenje obrazovanja u oblasti demokratije, građanskog

društva, ljudskih prava i evropskih integracija;

- učestvovanje u stvaranju i razvoju građanskog, multietničkog i multikulturalnog društva u Crnoj Gori;

- obrazovanje građana za aktivno učešće i doprinos u izgradnji otvorenog demokratskog društva;

- istraživanje, analiza i javno zastupanje rješenja koja vode izgradnji građanskog društva;

- ohrabrivanje građanskih inicijativa.

Naše vrijednosti su: timski rad, kvalitet, tolerancija, društvena promjena i stalno učenje.

Evropski informativni centar (EIC)

Evropski informativni centar je počeo sa radom u februaru 2005.g., uz finansijsku podršku Fridrih Ebert fondacije. To je prvi projekat razvijen u okviru Programa akademske razmjene (PAR).

Direktno je povezan sa tekućim obrazovnim projektima Centra za građansko obrazovanje (Škola demokratije, Škola evropskih integracija i Škola ljudskih i manjinskih prava), u smislu kreiranja prostora za prethodne i trenutne polaznike tih programa da direktno, u praksi, provjere i dopune znanja stečena tokom pohađanja tih škola, ali i vezan za suštinu samog procesa evropskih integracija i pozicije Crne Gore u tom procesu.

Ovaj projekat je rezultat napora CGO da se polaznici pomenutih škola uključe više u aktivnosti Centra, da se prošire njihova znanja o procesu sveobuhvatnih transformacija crnogorskog društva na političkim, socijalnim, ekonomskim i kulturnim osnovama, da razmjene mišljenja i informacije o toku tog procesa, kao i da se upoznaju sa aktivnostima različitih društvenih aktera u oblasti evropskih institucija. Naravno, projekat je sa svojim uslugama i servisima otvoren i široj javnosti.

Evropski informativni centar se realizuje kroz mailing liste, forume, predavanja i radionice / seminare i ovaj bilten.

TEMA BROJA: PROŠIRENJE, GODINU DANA KASNIJE...

Pozitivne posljedice po nove i stare članice Evropske Unije

Za novih 10 članica EU:

- Zabilježen je porast nacionalnog bruto proizvoda od 5% u novim članicama EU, u odnosu na 3.7 odsto u 2003.g. Ekonomisti predviđaju dalji rast za više od 4% u 2005.g. – dvostruko brži od 15 starih članica EU. Letonija ima najbrži rast u EU – u odnosu na prosjek EU od 2.4%. Litvanija, Estonija, Slovačka i Poljska takođe prate taj trend. Proračuni predviđaju inteziviranje tog trenda i iznad prosjeka u EU za 2005.g. i 2006.g. – sa izuzetkom Malte.

- Eurostat, agencija Evropske komisije, procjenjuje da su prosječni prihodi sa poljoprivrednih dobara u 10 novih država članica porasli za više od 50% u 2004.g.

- Strukturni i kohezioni fondovi EU su se slili u podršku investicija i obnovu zastarjele infrastrukture. U 2004.g., preko 1.3 milijarde € je isplaćeno u tu svrhu novim državama članicama.

- 10 novih članica su doprinjele budžetu Unije sa 3.2 milijarde €, dok su u ukupnim sredstvima primile skoro 6 milijardi €. Ukupni bilans u njihovu korist iznosio je 2.8 milijarde €. Ovo predstavlja ogromne investicije, pored infrastrukturnih, i u turizam, istraživanja, unaprijeđenje preduzetništva, zaštitu prirodne sredine, obuku kadrova, itd.

- Pozitivni efekti uvećanja se mogu vidjeti i na druge načine. Turisti dolaze u region. Gradovi kao Ljubljana, u Sloveniji, bilježe porast broja stranih turista do 23% u poređenju sa 2003.g.

Za 15 starih članica EU:

- Uvoz i izvoz među EU 15 i EU 10 je značajno porastao od njihovog pristupanja. Obim izvoza Euro-zone u nove države članice je porastao za 140% između 1993.g. i 2003.g. Ovo uključuje i razmjenu poljoprivrednih dobara. Rani tren-

dovi pokazuju da su nove države članice povećale uvoz luksuzne robe od EU 15.

- Uvećanje je značajno povećalo obim direktnih investicija u EU 10. Austrija, na primjer, je sada najveći investitor u Sloveniji, Rumuniji i Bugarskoj, dok je treći najveći investitor u Mađarskoj, Slovačkoj i Češkoj. Istraživanje Eurostata pokazuje da su kompanije iz EU 15 investirale 13.8 milijardi € u 10 novih država članica u 2004.g., što je veliko uvećanje u odnosu na 7 milijardi € investiranih u 2003.g.

- Kompanije u EU 15 sada ubiru koristi od svojih investicija u predhodnim godinama. Istraživanje Eurostata pokazuje da je bilans prihoda EU 15 iz 10 novih država članica porastao na 7.5 milijardi u 2004.g. u odnosu na 5.3 milijarde u 2003.g. i 2.5 milijarde u 2002.g.

- Predviđa se da će uvećanje dovesti do rasta bruto domaćeg proizvoda za EU 15 od

0.7 % u sljedećoj dekadi.

PROCES RATIFIKACIJE EVROPSKOG USTAVA

Država članica	Procedura	Zakazani datumi	Predhodni referendumi o EU
Austrija	Parlament	Maj 2005	1994: pristupanje
Belgija	Parlament	Vlada je usvojila prijedlog ratifikacije 11 marta. Razmatranje ratifikacije: 2005.g.	NE
Kipar	Parlament	Odobrenje Skupštine se očekuje krajem maja 2005.g.	NE
Češka	Nije donijeta konačna odluka o referendumu koji je predložila Vlada	Datum o kojem se razgovara kao o mogućem za referendum: jun 2006. g. zajedno sa nacionalnim izborima	2003.g.: pristupanje
Danska	Referendum	27. septembar 2005.g.	1972: pristupanje 1986: Jedinstveni evropski akt 1992: Sporazum iz Mاستrihta (2x) 1998: Sporazum iz Amsterdama 2000: EURO
Estonia	Parlament	Nije preciziran	2003: pristupanje
Finska	Parlament	Prijedlog ratifikacije biće podnešen Parlamentu u jesen 2005.g. Usvajanje će se razmatrati do kraje godine ili početkom 2006.g.	Konsultativni referendum: 1994: pristupanje
Francuska	Referendum	Kongres je odobrio reviziju Ustava (neophodnu prije započinjanja procesa ratifikacije) 28. februara 2005.g. Referendum: 29. maj 2005.g.	1972: uvećanje EEZ 1992: Sporazum iz Mاستrihta
Njemačka	Parlament	Očekuje se odobrenje Bundestag-a 12 maja. Bundesrat će razmatrati usvajanje prije 27. maja 2005.g.	NE
Grčka	Parlament Ali su lijevo orijentisane partije podnijele zajednički prijedlog za referendum	Odobrenje od strane parlamenta parlamenta : 19. aprila 2005.g.	NE
Mađarska	Parlament	Odobrenje od strane parlamenta: 20. decembra 2005.g.	2003: pristupanje
Irska	Parlament + Referendum	Prva detaljna rasprava u Odboru za poslove vezane za EU: 9 februara. Datum referenduma neće biti zakazan prije nego što se sprovede kampanja o povećanju svijesti. Ratifikacija bi trebalo da se dogodi do kraja 2006.g.	1972: pristupanje 1987: Jedinstveni evropski akt 1992: Sporazum iz Mاستrihta 1998: Sporazum iz Amsterdama 2001 i 2002: Sporazum iz Nice

PROCES RATIFIKACIJE EVROPSKOG USTAVA

Država članica	Procedura	Zakazani datumi	Predhodni referendumi o EU
Italija	Parlament	Donji Dom je odobrio 25. januara 2005.g., a senat 6. aprila 2005.g.	Konsultativni referendum: 1989
Letonija	Parlament	Parlament je razmatrao Ustav u decembru 2004.g.	2003: pristupanje
Litvanija	Parlament	Parlament ga je odobrio 11. novembra 2004	2003: pristupanje
Luksemburg	Parlament + konsultativni referendum	Referendum zakazan za 10. juli 2005.g. Drugo glasanje u Skupštini: poslije referenduma	NE
Malta	Parlament	Glasanje u Parlamentu se očekuje u julu 2005.g.	2003: pristupanje
Holandija	Parlament + konsultativni referendum	25. januara 2005.g.Senat je izglasao održavanje konsultativnog referenduma.	NE
Poljska	Referendum vjerovatan Parlament još nije donio nijednu o proceduri	Referendum će vjerovatno biti održanzajednosapredsjedničkim izborima 25. septembra 2005.g.	2003: pristupanje
Portugal	Referendum	Možda 2. ili 9. oktobra 2005.g., zajedno sa lokalnim izborima	NE
Slovačka	Parlament	Parlament će razmatrati odobrenje u maju 2005.g.	2003: pristupanje
Slovenija	Parlament	Parlament odobrio : 1. februar 2005.g.	2003: pristupanje
Španija	Parlament + konsultativni referendum	Usvojen na referendumu 20. februara 2005.g. Kongres ga je odobrio 28 aprila. 2005.g. Senat će ga vjerovatno odobriti prije juna 2005.g.	NE
Švedska	Parlament Referendum se ne razmatra u ovom trenutku	Prijedlog ratifikacije će biti podnešen Parlamentu do ljeta. Trebalo bi da bude usvojen do decembra 2005.g.	Konsultativni referendumi: 1994: pristupanje 2003: EURO
Velika Britanija	Parlament + referendum	Prijedlog odobren u drugom čitanju u Donjem Domu 9. februara 2005.g. Ratifikacija se ne očekuje prije početka 2006.g.	1975: O produženju članstva u EZ

DOKUMENTI / ISTRAŽIVANJA

Usvojena Studija izvodljivosti za Srbiju i Crnu Goru

Proces stabilizacije i pridruživanja (PSP), koji je potvrđen na Samitu u Solunu juna 2003. godine, kao politički okvir Evropske unije za države Jugoistočne Evrope do pristupanja EU, predviđa uspostavljanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

No, prije samog sporazuma neophodno je da država dobije pozitivnu studiju izvodljivosti.

Studija izvodljivosti daje prikaz političkog, ekonomskog, pravnog i administrativnog stanja u datoj zemlji. Zaključci ovog radnog dokumenta predstavljaju osnov za ocjenu spremnosti Srbije i Crne Gore za pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju sa Evropskom unijom od strane Komisije.

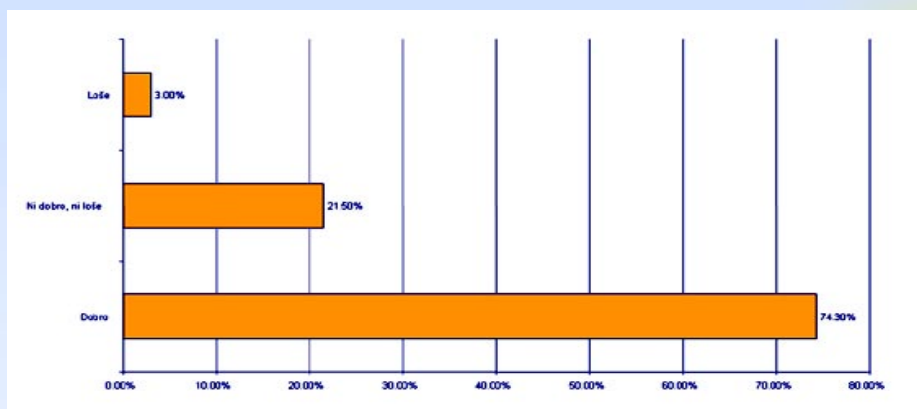
Kompletnu verziju nedavno usvojene Studije izvodljivosti za Srbiju i Crnu Goru možete naći na sajtu www.cgo.cg.yu

Stavovi građana Crne Gore prema članstvu u Evropskoj Uniji

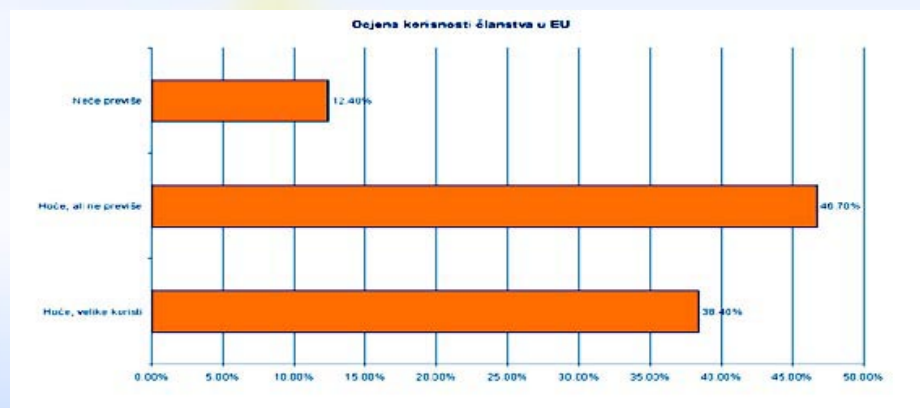
Preuzeto iz istraživanja Centra za monitoring (CEMI)

“Stavovi javnosti i razumijevanje evropskih integracionih procesa u Crnoj Gori”
(Mart 2005)

Tri od četiri građanina Crne Gore smatra da je članstvo u Evropskoj Uniji dobro za Crnu Goru (74%), dok je procenat građana koji smatraju da je članstvo loše izuzetno mali (3%).

Raspored pristalica članstva u Evropskoj Uniji je ravnomjeran u svim regionima i starosnim grupama, dok postoje određene razlike u odnosu na obrazovanje. Nešto veći procenat građana bez obrazovanja (12%) smatra da je članstvo loše, u odnosu na 4% građana sa visokim obrazovanjem, koji dijele to mišljenje.

Da će Crna Gora imati korist od članstva u Evropskoj Uniji, smatra 85% građana, pri čemu najveći procenat (47%) smatra da korist neće biti prevelika.

PROGRAMI I USAVRŠAVANJA

U sklopu Evropskog informativnog centra (EIC), posebna pažnja se posvećuje sakupljanju i distribuciji informacija o mogućnostima obrazovanja na temu evropskih integracija (seminari, ljetnje škole, diplomske, postdiplomske i doktorske studije) i drugih vidova sticanja znanja i prakse o ovom procesu i samim evropskim institucijama.

U tom smislu, EIC je komplementaran sa našim projektom Akademijski informativni centar, koji predstavlja informativni servis, postavljen s ciljem da svim zainteresovanim osobama učini dostupne informacije vezane za mogućnost školovanja, stručnog usavršavanja, sticanja prakse i zapošljavanja, kao i informacije o brojnim i raznovrsnim školarinama, donatorima i naučnoj, kulturnoj i poslovnoj saradnji.

Za više informacija, posjetite www.cgo.cg.yu

Za ovaj broj izdvajamo i preporučujemo:

Master Programme in European Integration and Regionalism - MEIR

The programme is offered by the University of Graz and implemented in cooperation with the European Academy of Bolzano and the European Institute of Public Administration, Antenna Luxembourg and Barcelona. The core topics are:

- Module I: Bolzano - European Integration
- Module II: Luxembourg - EU Law
- Module III: Graz - Federalism and Regionalism
- Module IV: Barcelona - Regional and Social Cohesion
- Module V: Bolzano - Minority Protection and Cultural Diversity

Target Group:

- Civil servants from local, regional or national administrations who primarily work with EU law and therefore require both theoretical and practical training in EU and regional issues;
- Lawyers, economists, social scientists and others in the employment of non-governmental organisations wishing to enhance inter-disciplinary skills and to specialise on different aspects of European integration, regionalism and diversity;
- Graduate students wishing to acquire a more in-depth understanding of EU and regional issues, beneficial for a future career in the academia or even practice-orientated work.

DEADLINE FOR APPLICATION: For the academic year 2005/2006: 31 May 2005.

The first module of the academic year 2005/2006 will start on 29 August 2005.

<http://www.eurac.edu/Events/meir/index.htm> and meir@eurac.edu

Konkurs za dodelu stipendija za učenje nemačkog jezika na bavorskim univerzitetima

Pokrajna Bavarska nudi stipendije za učenje nemačkog jezika na bavorskim univerzitetima. Svi zainteresovani mogu da posete internet stranicu www.bayhost.de gde mogu naći više informacija o samim kursevima i načinu prijavljivanja. Rok za prijavljivanje je 20. maj 2005. godine.

PROGRAMI I USAVRŠAVANJA

International Summer University: European Studies

Summer Session I: European Studies July 17 - August 18, 2005

Summer Session II: European Studies + German Language Course July 17 - August 26, 2005

The course analyses with an interdisciplinary approach the historical development, the economic and political dimension of the project of an integrated Europe and explains the functioning of the institutional setting as well as the key European policies. It discusses the motivations of different member states to join the EU and weights the costs and benefits of such an ambitious enterprise for sovereign states. Students with different academic backgrounds and a general interest in European integration will benefit from each other in an intercultural and interdisciplinary learning process.

For more information please go to <http://www.european-study.de/> or write to contact@european-study.de

Der Deutsche Akademische Austauschdienst

The DAAD is an institution for the promotion of international academic exchanges and it provides information on funding programmes and scholarships in Germany, among other things

The DAAD funds one-year and short-term scholarships for individuals, group programmes: study visits, university seminars/practicals, the exchange of academics, guest lectureships, and the placement of Lektors for German language and German Studies at universities abroad, project-linked academic co-operation between institutions of higher education in Germany and abroad principally by the Federal Ministry of Foreign Affairs. Full financial aid; its absolute size depends on the status of the scholarship applicant

Deadline: end October, one year in advance from the prospective date of starting the proposed course of study. Open to: students from all countries; knowledge of the German language is a condition for receiving the scholarship.

Website: <http://www.daad.de>

Fifth European Union Training Seminar for Southeast Europe (EUSSEE)

Date: 4 - 9 July 2005

Location: Elieff Center for Education and Culture, Sofia, Bulgaria

Target Groups: Civil servants and other experts in European issues

The programme will focus on development of managerial skills and capacities of civil servants and other professionals to deal with implementation of the "acquis communautaire", European Integration processes and radical economic and institutional structural changes in the context of the EU Enlargement, Public Administration in a European Perspective, Communicating EU Integration, European Project Management, From pre-accession to post-accession reality: legal implications and evolving challenges, Criteria for EU membership and Administrative Capacity development. Reform of Public Administration in Bulgaria, etc.

Fees: EUR 600 (if registered till 30 May); For registrations after 30 May the fee is EUR 700.

Contact: Dr. Olga Borissova, Director of Centre for European Programmes, American University in Bulgaria

Email: oborissova@aubg.bg

Webpage: www.aubg.bg/cep

PROGRAMI I USA VRŠAVANJA

The Freie Universitaet Berlin International Summer University - FUBiS 2005:

In 2004, over 400 students from 45 different countries studied at FUBiS in 35 courses covering subjects as varied as Architecture, Environmental Policy, German Culture, History, Literature and Art, European Studies, and, of course, the German Language. In 2005, FUBiS will offer two different Summer Sessions:

Summer Session I from June 5 to July 14

Summer Session II from July 17 to August 12

Students have the opportunity to study course within the field of European Studies:

- Understanding the European Union - Internal and External Affairs
- Political and Religious Extremism in the Era of Globalization
- The European Union in the 21st Century - Internal and External Challenges
- European - American Encounters in Film and Media
- Global Politics: Challenges, Opportunities, Risks and Concepts
- Europe's Economic Future: European Markets and the Monetary Union

Deadline: As soon as possible

<http://www.fubis.org> or write to: fubis@fubis.org

The European Regional Master's Degree in Democracy and Human Rights South East Europe Sarajevo - Bologna

The Programme is able to offer study grants based on the merit of each candidacy

Deadline for application June 1, 2005

Open to: students from the countries of South East Europe and the European Union

The European Regional Master's Degree in Human Rights and Democracy in South East Europe is an intensive one-year course established through the joint efforts of the participating universities and coordinated by the Universities of Sarajevo and Bologna. At present it is in its fifth year of implementation. The Degree is co-founded by the European Commission and the Italian Ministry of Foreign Affairs.

The Master's Programme is structured in three terms - I) October 2005 - June 2006: Lecturing period at the University of Sarajevo; II) June - July 2006: Internship work across South East Europe; III) September - October 2006: Master's Thesis writing-up period at the University of Bologna. The teaching activities involve renowned Faculty members coming from more than 25 European and other countries. Internships take place at various regional NGOs, IGOs, think-tanks and research institutes dealing with issues of human rights and democracy in South East Europe. The third term is hosted by the University of Bologna Residential Centre in Bertinoro, Italy.

Website: <http://www.cps.edu.ba/engleski/about.jsp>

Ljubljana Summer School

Full/partial scholarships available; Deadline for application May 21; Open to all interested undergraduate/postgraduate students

The objective of the programme is also to introduce students to Slovenia's history, economic and political systems, national heritage and sights of natural beauty.

Website: <http://www.ef.uni-lj.si/en/units/summerSchool/>

AKTIVNOSTI

Održan seminar “Upravljanje projektima” za službenike Ministarstva za ekonomske odnose sa inostranstvom i evropske integracije

U okviru programa Evropski informativni centar (EIC), koji Centar za građansko obrazovanje sprovodi uz podršku Friedrich Ebert fondacije, organizovan je dvodnevni trening seminar, 7. i 8. aprila, 2005.g. na temu Upravljanje projektima, za službenike Ministarstva za ekonomske odnose sa inos-

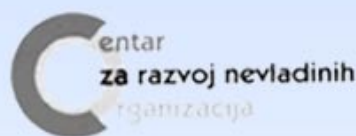
transtvom i evropske integracije.

Seminar je otvorila gdjica Daliborka Uljarević, Izvršna direktorka CGO-a i gospodin Dragan Djurić, Pomoćnik ministra za evropske integracije.

Cilj obuke bio je povećavanje znanja i vještina učesnika o projektnom ciklusu, procjeni potreba i pisanju prijedloga projekta. Seminar su vodili treneri Stevo Muk i Goran Đurović iz Centra za razvoj nevladinih organizacija.

Plan rada je obuhvatao sljedeće cjeline: definisanje i model projekta, procjenu potreba, metode prikupljanja podataka, pisanje prijedloga projekta i njegove

standardne dijelove. Tokom rada učesnici su započeli rad na konkretnim prijedlozima projekata, na kojima su radili, uz instrukcije trenera, do kraja seminara. Kao rezultat, dobijeni su tri nacrti različitih projekata koji će biti korišteni u daljem radu ovog Ministarstva.

III generacija Škole evropskih integracija počela sa radom

III generacija Škole evropskih integracija u organizaciji CGO-a, u saradnji sa CRNVO-om, EPuCG, a uz podršku fondacije Institut za otvoreno društvo, Predstavništvo u Crnoj Gori počinje krajem marta, a završava se u junu.

Predavanja / sesije se održavaju dva puta sedmično na Pravnom fakultetu u Podgorici. Škola uključuje i jedan trodnevni seminar van Podgorice.

Program je multidisciplinaran i obrađuje različite aspekte procesa evropskih integracija (istorija, pravo, politika, ekonomija, kultura).

Predavači su ugledni domaći i strani stručnjaci iz ove oblasti, kao i predstavnici diplomatskog kora. Polaznici će na kraju dobiti diplomu o uspješno završenom programu.

EIC Bilten je elektronski časopis koji izlazi u sklopu EIC programa, a uz podršku Friedrich Ebert Fondacije. Izdavač i priređivač je Centar za građansko obrazovanje.

Njegoševa 36 / I

Tel / fax: 081 / 665 - 112, 665-327

E-mail : cgo@cg.yu